

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Statsretskontoret
Sagsnr.: 2005-790-0024
Dok.: LVM40020

Besvarelse af spørgsmål nr. S 338 stillet den 16. marts 2005 af medlem af Folketinget Søren Pind (V).

Spørgsmål:

”Vil ministeren set i lyset af, at det i bogen ”Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Dansk Ret” 1. udgave, 2003 af Jens Elo Rytter på side 262 anføres, at ”det har imidlertid været drøftet i teorien, om der gælder en uskreven forfatningsretlig lighedsgrundsætning. Højesteret har ikke taget endelig stilling til spørgsmålet, jf. UfR 1965.293 H og 1986.898 H”, oplyse, hvorvidt hun mener, at der gælder en sådan lighedsgrundsætning i givet fald, hvor hjemmelen til en sådan lighedsgrundsætning stammer fra, og hvilke implikationer ministeren ser, henholdsvis ifald der gjaldt en sådan lighedsgrundsætning, henholdsvis ifald en sådan kom til at gælde?”

Svar:

1. Det er almindeligt antaget i den juridiske litteratur og i retspraksis, at der for den offentlige forvaltning gælder en almindelig, uskreven lighedsgrundsætning, jf. bl.a. Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret (2002), side 340. Det følger af denne grundsætning, at væsentligt lige forhold skal behandles lige i retlig henseende. Forvaltningen må således ikke foretage usaglig forskelsbehandling.

2. Det har i den juridiske litteratur bl.a. været gjort gældende, at der for lovgivningsmagten kan udledes en tilsvarende almindelig retsgrundsætning af grundlovens § 70 (der indeholder et specifikt forbud mod diskrimination på grund af tro eller afstamning), jf. Frederik Vinding Kruse, Ejendomsretten 1 (3. udg., 1951) side 252. I andre dele af litteraturen er dette synspunkt blevet afvist, jf. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret (3. udg. ved Ole Espersen, 1980), side 665, og samme, Om Ret og Retfærdighed (1953), side 372 f.

Der ses ikke i retspraksis at være taget stilling til spørgsmålet, jf. Peter Germer, Statsforfatningsret (3. udg., 2001), side 75 f, med henvisning til de to højesteretsdomme refereret i UfR 1965, side 293 H, og UfR 1986, side 898 H. I en kommentar til den førstnævnte dom anfører højesteretsdommer H. Schaumburg bl.a., at det formentlig måtte dreje sig om klare tilfælde af grov og vilkårlig forskelsbehandling af borgerne, hvis en almindelig lighedsgrundsætning overhovedet

ud fra ”grundlovens ånd” eller demokratiske principper skulle kunne hævdes som retsgrundlag for tilsidesættelse af en lov (og dermed som en uskreven bestanddel af vor grundlov), jf. UfR 1965 B, side 244. Højesteretsdommer Erik Riis anfører i en kommentar til den sidstnævnte dom bl.a., at det ”vist [er] yderst tvivlsomt, om der med forfatningsmæssig gyldighed kan opstilles et almindeligt diskriminationsforbud”, jf. UfR 1987 B, side 53.

Der kan i øvrigt om den juridiske litteraturs omtale af spørgsmålet om, hvorvidt der gælder en almindelig, uskreven lighedsgrundsætning på grundlovsniveau, bl.a. henvises til Peter Germer a.st., side 17, Max Sørensen, Statsforfatningsret (2. udg. ved Peter Germer, 1973), side 336 f, Karsten Revsbech i Tidsskrift for Retsvæsen, 1991, side 50 ff. (side 59 f.), Torben Jensen i Juristen 2001, side 377 (Anmeldelse af Jens Elo Rytters ”Domstolenes fortolkning og kontrol med lovgivningsmagten”), Torben Melchior i Hyldestskrift til Jørgen Nørgaard, (2003), side 207, og Jens Elo Rytter, Den Europæiske menneskerettighedskonvention – og dansk ret, (2003), side 262. Der kan endvidere bl.a. henvises til Jens Peter Christensen og Michael Hansen Jensens artikel i UfR 1998 B, side 227, om Højesterets dom i den såkaldte Tvind-sag (UfR 1999, side 841 H).

3. Som det fremgår, indeholder grundloven ikke nogen bestemmelse om, at der for lovgivningsmagten gælder en almindelig lighedsgrundsætning, ligesom der i retspraksis ikke ses at være taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der på andet grundlag gælder en almindelig forfatningsretlig lighedsgrundsætning. Endvidere indeholder den juridiske litteratur, der er nævnt i pkt. 2, ikke nogen entydig stillingtagen til det rejste spørgsmål.

På den baggrund foreligger der efter Justitsministeriets opfattelse ikke retskildemæssigt grundlag for at fastslå, at der gælder en almindelig lighedsgrundsætning på grundlovsniveau.

Justitsministeriet finder derfor heller ikke grundlag for at udtale sig om, hvilken nærmere rækkevidde – og dermed hvilke nærmere konsekvenser - en sådan lighedsgrundsætning i givet fald ville have.